

**УКРАЇНА
ОЗЕРЕЦЬКА ГІМНАЗІЯ
ВАРАСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ**

34321, с Озерці Володимирецького району Рівненської області, вул. Соборна, 28

НАКАЗ

04.01.2023

№02

**Про затвердження плану заходів,
спрямованих на запобігання
та протидію булінгу (цькуванню) в
закладі освіти**

На виконання наказу Міністерства освіти і науки України № 293 від 26 лютого 2020 року «Про затвердження плану заходів в спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладах освіти», з метою створення безпечного освітнього середовища в ЗЗСО вільного від насильства та булінгу (цькування),

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити План заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) (додаток 1).
2. Заступнику директора з навчально-виховної роботи Фесюк О.О.:
 - 2.1. Забезпечити виконання затвердженого Плану заходів.
 - 2.2. Висвітлювати інформацію на сайті гімназії.
3. Створити постійно діючу комісію з розгляду випадків булінгу (цькування) у складі:

Голова комісії – Кравчук Ю.Р., директор закладу;

Заступник голови – Макарчук Т.В, заступник директора з навчально-виховної роботи;

Секретар – Петрук О.Л., практичний психолог гімназії;

Члени комісії: Кізим Л.М. педагог-організатор; Фесюк О.О., заступник директора з навчально-виховної роботи; Петрук І.В., практичний психолог закладу
4. Затвердити Порядок реагування на випадки булінгу (цькування) (додаток 2).
5. Затвердити Порядок подання та розгляду заяв про випадки булінгу (цькування) (додаток 3).
6. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Директор

(підпис)

Юрій КРАВЧУК

З наказом ознайомлені:

Макарчук Т.В.

Фесюк О.О.

Петрук О.Л.
Петрук І.В.

Кізим Л.М.

Додаток №1
Затверджено
Наказ №02 від 04.01.2023

**План заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу
в Озерецькій гімназії на 2023 рік**

№	Назва заходу	Цільова аудиторія	Термін виконання	Відповідальний
Діагностичний етап				
1.	Створення бази інструментарію для діагностування рівня напруги, тривожності в учнівських колективах	усі учасники освітнього процесу	вересень	Практичні психологи закладу Петрук О.Л. Петрук І.В.
2.	Діагностування рівня напруги, тривожності в учнівських колективах: – спостереження за міжособистісною поведінкою здобувачів освіти; – опитування (анкетування) учасників освітнього процесу; – психологічні діагностики мікроклімату, згуртованості класних колективів та емоційних станів учнів; – соціальне дослідження наявності референтних груп та відторгнених в колективах; – визначення рівня тривоги та депресії учнів.	усі учасники освітнього процесу	протягом року	Практичні психологи закладу Петрук О.Л. Петрук І.В. класні керівники
Просвітницько - профілактична робота				
1.	Поширення та популяризація інформаційних матеріалів щодо створення безпечного освітнього середовища, формування в дітей та учнівської молоді ціннісних життєвих навичок	учасники освітнього процесу	вересень	Практичні психологи закладу Петрук О.Л. Петрук І.В. класні керівники
2.	Проведення заходів у рамках Всеукраїнського тижня протидії булінгу	Усі учасники освітнього процесу	3й тиждень вересня	Практичні психологи закладу Петрук О.Л. Петрук І.В. класні керівники
3.	Розробка та розповсюдження буклетів-пам'яток для учнів	здобувачі освіти	вересень жовтень	Практичний психолог закладу

	«StopBullying», «Будьмо толерантними», «Протидія насильству» « Як впоратися з агресією» « Мирно вирішуємо конфлікт»			
4.	Круглий стіл «Протидія булінгу в учнівських колективах»	класні керівники	жовтень	Заступник директора з НВР Практичні психологи закладу Петрук О.Л. Петрук І.В.
5.	Контроль стану попередження булінгу	нарада при директорові	жовтень, січень, березень, травень	Директор гімназії
6.	Семінар-тренінг для педагогів «Запобігання жорстокій поведінці в учнівському середовищі»	педагоги закладу освіти	листопад	Практичні психологи закладу Петрук О.Л. Петрук І.В.
7.	Заняття батьківського всеобучу для ознайомлення із законодавчими актами щодо протидії булінгу	батьки учасників освітнього процесу	грудень	Практичні психологи закладу Петрук О.Л. Петрук І.В. класні керівники
8.	Заняття з елементами тренінгу для педагогів «Збереження психічного здоров'я педагогів»	педагоги закладу освіти	лютий	Практичний психолог
9.	Формування суспільної свідомості неприйняття булінгу в міжособистісних стосунках. Challenge «Безпечна школа»	учні школи	лютий	Практичні психологи закладу Петрук О.Л. Петрук І.В. класні керівники
10.	Тренінг «Ефективний виховний вплив на учнів у кризових ситуаціях»,	педагоги закладу освіти	березень	Практичні психологи закладу Петрук О.Л. Петрук І.В.
11.	Тематичні бесіди: - Вчимося володіти власними емоціями» -«Вчимося запобігати конфліктам» -«Вчимося вирішувати конфлікти без насильства»	здобувачі освіти здобувачі освіти здобувачі освіти	лютий березень квітень	Класні керівники Класні керівники Класні керівники
12.				Адміністрація закладу

	Розгляд питання ненасильницької поведінки в школі: - психолого-педагогічний консилиум за результатами звернень учасників освітнього процесу щодо випадків булінгу	здобувачі освіти учасники освітнього процесу	щомісяця Протягом року	
Формування правової компетентності				
1.	Проведення уроків відвертого спілкування: -«Змінюй в собі негативне ставлення до інших» -«Допоможи собі рятуючи інших» -«Стережись! Бо, що посієш то й пожнеш» -«Про стосунки в учнівському середовищі»	учні 1-4 класів учні 5-6 класів учні 7-9 класів учні 8-9 класів	жовтень листопад грудень березень	Класні керівники Класні керівники Класні керівники Класні керівники
2.	Бесіда «Як протидіяти тиску однолітків»	8-9 класи	листопад	Класні керівники
3.	Тренінгове заняття «Формування позитивного мислення»	9 класи	II півріччя	Практичні психологи закладу Петрук О.Л. Петрук І.В.
4.	Тренінг «Безпека спілкування в Інтернеті»	5-9 класи	лютий	Практичні психологи закладу Петрук О.Л. Петрук І.В.
5.	Бесіда «Цінність життя»	7 – 9 класи	квітень	Класні керівники
6.	Впровадження освітньої програми «Вирішення конфліктів мирним шляхом. Базові навички медіації»	здобувачі освіти	протягом року	Практичні психологи закладу Петрук О.Л. Петрук І.В.
Робота з батьками				
1.	Тематичні батьківські збори «Протидія цькуванню в учнівському колективі»	батьки здобувачів освіти	листопад	Адміністрація закладу
2.	Тренінг для батьків «Без ляпаса»	батьки здобувачів освіти	листопад	Практичні психологи закладу Петрук О.Л. Петрук І.В.

3.	Випуск буклету «Як замінити токсичні фрази»	батьки здобувачів освіти	листопад	Практичні психологи закладу Петрук О.Л. Петрук І.В.
4.	Поради батькам щодо зменшення ризиків булінгу та кібербулінгу для своєї дитини (виготовлення буклетів)	батьки здобувачів освіти	січень	Практичні психологи закладу Петрук О.Л. Петрук І.В.
5.	Тренінг для батьків «Як навчити дітей безпеці в Інтернеті»	батьки здобувачів освіти	лютий	Практичні психологи закладу Петрук О.Л. Петрук І.В.
6.	«Вимоги законодавства щодо захисту дітей від будь-яких форм фізичного або психічного насильства»;	батьки здобувачів освіти	березень	Адміністрація закладу
7.	«Попередження ризикованої поведінки в соціальних мережах»	батьки здобувачів освіти	березень	Практичні психологи закладу Петрук О.Л. Петрук І.В.
8.	«Деструктивні Інтернет угруповання»	батьки здобувачів освіти	квітень	Практичні психологи закладу Петрук О.Л. Петрук І.В.
9.	«Про запобігання булінгу серед дітей та молоді»	батьки здобувачів освіти	протягом року	класні керівники

ПОРЯДОК **реагування на випадки булінгу (цькування)**

I. Загальні положення

1. Цей Порядок визначає механізм реагування на випадки булінгу (цькування) в закладах освіти всіх типів і форм власності, крім тих, які забезпечують здобуття освіти дорослих, у тому числі післядипломної освіти.

2. Терміни, використані у цьому Порядку, вживаються у таких значеннях:

кривдник (булер) - учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, яка вчиняє булінг (цькування) щодо іншого учасника освітнього процесу;

потерпілий (жертва булінгу) - учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, щодо якої було вчинено булінг (цькування);

спостерігачі - свідки та (або) безпосередні очевидці випадку булінгу (цькування);

сторони булінгу (цькування) - безпосередні учасники випадку: кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності).

4. До булінгу (цькування) в закладах освіти належать випадки, які відбуваються безпосередньо в приміщенні закладу освіти та на прилеглих територіях (включно з навчальними приміщеннями, приміщеннями для занять спортом, проведення заходів, коридорами, роздягальнями, вбиральнями, душовими кімнатами, їдальнею тощо) та (або) за межами закладу освіти під час заходів, передбачених освітньою програмою, планом роботи закладу освіти, та інших освітніх заходів, що організовуються за згодою керівника закладу освіти, в тому числі дорогою до (із) закладу освіти.

Ознаками булінгу (цькування) є систематичне вчинення учасниками освітнього процесу діянь стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, в тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, а саме:

умисне позбавлення їжі, одягу, коштів, документів, іншого майна або можливості користуватися ними, перешкоджання в отриманні освітніх послуг, примушування до праці та інші правопорушення економічного характеру;

словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи;

будь-яка форма небажаної вербальної, невербальної чи фізичної поведінки сексуального характеру, зокрема принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська, образи, жарти, погрози, поширення образливих чуток;

будь-яка форма небажаної фізичної поведінки, зокрема ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, завдання ударів;

інші правопорушення насильницького характеру.

5. Суб'єктами реагування у разі настання випадку булінгу (цькування) в закладах освіти (далі - суб'єкти реагування) є:

служба освітнього омбудсмена;

служби у справах дітей;

центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;

органи місцевого самоврядування;

керівники та інші працівники закладів освіти;

засновник (засновники) закладів освіти або уповноважений ним (ними) орган;

територіальні органи (підрозділи) Національної поліції України.

II. Подання заяв або повідомлень про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти

1. Учасники освітнього процесу можуть повідомити про випадок булінгу (цькування), стороною якого вони стали або підозрюють про його вчинення стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу або про який отримали достовірну інформацію, керівника закладу освіти або інших суб'єктів реагування на випадки булінгу (цькування) в закладах освіти.

У закладі освіти заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) або підозру щодо його вчинення приймає керівник закладу.

Повідомлення можуть бути в усній та (або) письмовій формі, в тому числі із застосуванням засобів електронної комунікації.

2. Керівник закладу освіти у разі отримання заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування):

невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби, повідомляє територіальний орган (підрозділ) Національної поліції України, принаймні одного з батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування);

за потреби викликає бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання екстреної медичної допомоги;

повідомляє службу у справах дітей з метою вирішення питання щодо соціального захисту малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування), з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування) та вжиття заходів для усунення таких причин;

повідомляє центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді з метою здійснення оцінки потреб сторін булінгу (цькування), визначення соціальних послуг та методів соціальної роботи, забезпечення психологічної підтримки та надання соціальних послуг;

скликає засідання комісії з розгляду випадку булінгу (цькування) (далі - комісія) не пізніше ніж упродовж трьох робочих днів з дня отримання заяви або повідомлення.

III. Склад комісії, права та обов'язки її членів

1. Склад комісії затверджує наказом керівник закладу освіти.

Комісія виконує свої обов'язки на постійній основі.

2. Склад комісії формується з урахуванням основних завдань комісії.

Комісія складається з голови, заступника голови, секретаря та не менше ніж п'яти її членів.

До складу комісії входять педагогічні (науково-педагогічні) працівники, у тому числі практичний психолог та соціальний педагог (за наявності) закладу освіти, представники служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

До участі в засіданні комісії за згодою залучаються батьки або інші законні представники малолітніх або неповнолітніх сторін булінгу (цькування), а також можуть залучатися сторони булінгу (цькування), представники інших суб'єктів реагування на випадки булінгу (цькування) в закладах освіти.

3. Головою комісії є керівник закладу освіти.

Голова комісії організовує її роботу і відповідає за виконання покладених на комісію завдань, головує на її засіданнях та визначає перелік питань, що підлягають розгляду.

IV. Порядок роботи комісії

1. Метою діяльності комісії є припинення випадку булінгу (цькування) в закладі освіти; відновлення та нормалізація стосунків, створення сприятливих умов для подальшого здобуття освіти у групі (класі), де стався випадок булінгу (цькування); з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування), та вжиття заходів для усунення таких причин; оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в соціальних та психолого-педагогічних послугах та забезпечення таких послуг.

4. Формою роботи комісії є засідання, які проводяться у разі потреби. Дату, час і місце проведення засідання комісії визначає її голова.

8. Під час проведення засідання комісії секретар комісії веде протокол засідання комісії за формою згідно з додатком до цього Порядку.

9. Особи, залучені до участі в засіданні комісії, зобов'язані дотримуватись принципів діяльності комісії, зокрема не розголошувати стороннім особам відомості, що стали їм відомі у зв'язку з участю у роботі комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб.

Особи, залучені до участі в засіданні комісії, під час засідання комісії мають право:

ознайомлюватися з матеріалами, поданими на розгляд комісії;

ставити питання по суті розгляду;

подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються.

10. Голова комісії доводить до відома учасників освітнього процесу рішення комісії згідно з протоколом засідання та здійснює контроль за їхнім виконанням.

11. Строк розгляду комісією заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) в закладі освіти та виконання нею своїх завдань не має перевищувати десяти робочих днів із дня отримання заяви або повідомлення керівником закладу освіти.

V. Запобігання та протидія булінгу (цькуванню) в закладі освіти

1. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в закладі освіти має бути постійним системним процесом.

2. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в закладі освіти ґрунтується на принципах:

недискримінації за будь-якими ознаками;

ненасильницької поведінки в міжособистісних стосунках;

розвитку соціального та емоційного інтелекту учасників освітнього процесу;

гендерної рівності;

3. Завданнями діяльності щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в закладі освіти є:

створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти, що включає психологічну та фізичну безпеку учасників освітнього процесу;

визначення стану, причин і передумов поширення булінгу (цькування) в закладі освіти;

підвищення рівня поінформованості учасників освітнього процесу про булінг (цькування);

формування в учасників освітнього процесу нетерпимого ставлення до насильницьких моделей поведінки, усвідомлення булінгу (цькування) як порушення прав людини;

заохочення всіх учасників освітнього процесу до активного сприяння запобіганню булінгу (цькуванню).

4. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в закладі освіти відображається в плані заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти.

5. До заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти, належать заходи щодо:

організації належних заходів безпеки відповідно до законодавства (пост охорони, відеоспостереженням за місцями загального користування тощо);

організації безпечного користування мережею Інтернет під час освітнього процесу;

контролю за використанням засобів електронних комунікацій малолітніми чи неповнолітніми здобувачами освіти під час освітнього процесу;

розвитку соціального та емоційного інтелекту учасників освітнього процесу, зокрема:

розуміння та сприйняття цінності прав та свобод людини, вміння відстоювати свої права та поважати права інших;

розуміння та сприйняття принципів рівності та недискримінації, поваги до гідності людини, толерантності, соціальної справедливості, доброчесності, вміння втілювати їх у власні моделі поведінки;

здатності попереджувати та розв'язувати конфлікти ненасильницьким шляхом;

відповідального ставлення до своїх громадянських прав і обов'язків, пов'язаних з участю в суспільному житті;

здатності визначати, формулювати та аргументовано відстоювати власну позицію, поважаючи відмінні від власних думки/позиції, якщо вони не порушують прав та гідності інших осіб;

здатності критично аналізувати інформацію, розглядати питання з різних позицій, приймати обґрунтовані рішення;

здатності до комунікації та вміння співпрацювати для розв'язання різних суспільних проблем, зокрема шляхом волонтерської діяльності тощо;

підвищення рівня обізнаності учасників освітнього процесу про булінг (цькування), його причини та наслідки, порядок реагування на випадки булінгу (цькування) тощо;

створення в закладі освіти культури, що ґрунтується на нетерпимості до будь-яких форм насильства та дискримінації, в тому числі булінгу (цькування).

Процедура подання учасниками освітнього процесу заяви або повідомлення про випадки булінгу (цькування) в школі

Учасники освітнього процесу можуть повідомити про випадок булінгу (цькування), стороною якого вони стали або підозрюють про його вчинення стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу або про який отримали достовірну інформацію, керівника закладу освіти або інших суб'єктів реагування на випадки булінгу (цькування) в закладах освіти.

Повідомлення можуть бути в усній та (або) письмовій формі, в тому числі із застосуванням засобів електронної комунікації.

Зразок заяви

Директору
Озерецької гімназії
Кравчуку Ю.Р.

(прізвище, ім'я, заявника)

(соціальний статус заявника)

Заява

Прошу провести розслідування за фактами випадків булінгу (цькування)

(прізвище, ім'я постраждалого)

Далі в заяві необхідно вказати особу або осіб, які вчинили цькування та описати діяння, які полягають у психологічному, фізичному чи іншому насильстві над особою і носять системний характер.

(дата)

(підпис)

Процедура розгляду заяви

1. Після отримання заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) директор:
 - видає розпорядження про проведення розслідування із визначенням уповноважених осіб
 - невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби, повідомляє територіальний орган (підрозділ) Національної поліції України, принаймні одного з батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування);
 - за потреби викликає бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання екстреної медичної допомоги;
 - повідомляє службу у справах дітей з метою вирішення питання щодо соціального захисту малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування), з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування) та вжиття заходів для усунення таких причин;
 - повідомляє центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді з метою здійснення оцінки потреб сторін булінгу (цькування), визначення соціальних послуг та методів соціальної роботи, забезпечення психологічної підтримки та надання соціальних послуг;
 - скликає засідання комісії з розгляду випадку булінгу (цькування) (далі - комісія) не пізніше ніж упродовж трьох робочих днів з дня отримання заяви або повідомлення.
2. **Склад комісії:**
3. Голова комісії – Кравчук Ю.Р., директор;
4. Заступник голови – Макарчук Т.В, заступник директора з навчально-виховної роботи;
5. Секретар – Петрук О.Л., практичний психолог гімназії;
6. Члени комісії:
7. Кізим Л.М. педагог-організатор;
8. Фесюк О.О., заступник директора з навчально-виховної роботи;
9. Петрук І.В., практичний психолог закладу

До участі в засіданні комісії за згодою залучаються батьки або інші законні представники малолітніх або неповнолітніх сторін булінгу (цькування), а також можуть залучатися сторони булінгу (цькування), представники інших суб'єктів реагування на випадки булінгу (цькування) в закладах освіти.

10. Дату, час і місце проведення засідання комісії визначає її голова. Засідання комісії є правомочним у разі участі в ньому не менш 2/3 її складу. Рішення з питань, що розглядаються на засіданні комісії, приймаються шляхом відкритого голосування більшості голосів від затвердженого складу комісії. У разі рівного розподілу голосів, голос голови комісії є вирішальним.

Під час проведення засідання комісії, секретар веде протокол за формою згідно з додатком до Порядку реагування на випадки булінгу (цькування) .

Голова комісії доводить до відома учасників освітнього процесу рішення комісії згідно з протоколом засідання та здійснює контроль за їхнім виконанням.

Строк розгляду комісією заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) в закладі освіти та виконання нею своїх завдань не має перевищувати десяти робочих днів із дня отримання заяви або повідомлення керівником закладу освіти.

11. Рішення комісії може передбачати:

- потреби сторін булінгу (цькування) в соціальних та психолого-педагогічних послугах,
- заходи для усунення причин булінгу (цькування),
- заходи виховного впливу щодо сторін булінгу (цькування),
- рекомендації для педагогічних працівників закладу.
- рекомендації для батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування)

12. Якщо комісія не кваліфікує діяння як цькування, а постраждалий не згодний з цим, то він може звернутись із заявою до органів Національної поліції.

**ВИТЯГ ІЗ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів
України щодо протидії булінгу (цькуванню) від 18.12.2018 р. № 2657/VIII**

Доведений випадок булінгу тягне штраф від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (850-1700 грн) або громадські роботи від 20 до 40 годин – якщо цькування вперше. І від 100 до 200 неоподатковуваних мінімумів або громадські роботи від 40 до 60 годин, якщо дії вчинили повторно або знущалась група осіб. Якщо ці дії вчиняли малолітні або неповнолітні від 14 до 16 років, штраф заплатять батьки або особи, які їх замінюють (50-100 неоподатковуваних мінімумів або громадські роботи від 20 до 40 годин).

Примітка: Згідно з останніми змінами до законодавчих актів України штраф за доведений випадок булінгу (цькування) вчителя становить 5100 гривень.

Порядок подання та розгляду заяв про випадки булінгу (цькування)

1. Якщо педагог або інший працівник закладу освіти (інший учасник освітнього процесу) став свідком булінгу, він інформує керівника закладу освіти у письмовій чи усній формі незалежно від того, покаржилась йому жертва булінгу чи ні; або ж аналогічно після отримання звернення дитини.
2. Учасником освітнього процесу (учні, вчителі, батьки) на ім'я керівника освітнього закладу подається заява, де вказується інформація щодо джерела її отримання:
 - постраждалий чи свідок булінгу (цькування);
 - підозра про вчинення по відношенню до інших осіб за зовнішніми ознаками;
 - достовірна інформація від інших осібта часу:
 - як довго триває;
 - одноразовий конфлікт чи відповідні дії носили систематичний характер.
3. Відповідно до такої заяви керівник закладу освіти видає рішення про проведення розслідування із визначенням уповноважених осіб.
4. Керівник закладу освіти у строк, який не перевищує однієї доби, повідомляє батьків особи, яка стала стороною булінгу; за потреби викликає бригаду екстреної медичної допомоги.
5. Керівник освітньої установи на протязі однієї доби повідомляє уповноважені підрозділи органів Національної поліції України (ювенальну поліцію), Службу в справах дітей, центр соціальних служб.
6. Розглянувши заяву, керівник закладу освіти скликає засідання комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) і окреслює подальші дії.
7. Комісія не пізніше ніж упродовж трьох робочих днів з дня отримання заяви проводить розслідування, з'ясовує всі обставини цькування та приймає відповідне рішення.
8. Рішення Комісії з розгляду випадків булінгу реєструється протокольно (паперовий вигляд) з оригіналами підписів усіх її членів.
9. У разі невизнання Комісією факту булінгу (цькування) і незгоди з результатами рішення потерпілим (його представником), керівник освітньої установи рекомендує звернутись постраждалому (його представнику) із заявою до органів Національної поліції України.
10. За будь-якого рішення Комісії з розгляду питань випадків булінгу (цькування), керівник закладу освіти забезпечує психологічну підтримку усіх учасників відповідного процесу.